

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้คือ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคามการรับรู้ของครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประกอบด้วยครูอาจารย์ในสังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 767 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan จำนวน 256 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบภาวะผู้นำ MSDT (The Management Style Diagnosis Test) ของ Reddin ที่แปลและเรียบเรียงโดย อุทัย หิรัญโต (2520 : 292-303) จำนวน 64 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงกรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกรมต้นสังกัดของผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์รายบุคคลตามกรอบทฤษฎี 3 มิติ ของ Reddin นำผลจากการวิเคราะห์มาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย ร้อยละ 51.17 และเพศหญิง ร้อยละ 48.83 อายุระหว่าง 40-49 ปี มากที่สุด ร้อยละ 52.34 รองลงมา อายุระหว่าง 30-39 ปี วุฒิกิจการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 75.00 รองลงมาเป็นปริญญาโท ร้อยละ 23.83 โดยดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 มากที่สุดร้อยละ 59.77 รองลงมา อาจารย์ 1 ร้อยละ 37.11 และอายุราชการอยู่ระหว่าง 16-20 ปีมากที่สุดร้อยละ 32.42 รองลงมาอายุระหว่าง 21-25 ปี

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าครูอาจารย์รับรู้ดังนี้

1. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริหารเป็นแบบที่มีประสิทธิผลน้อย สูงกว่าแบบที่มีประสิทธิผลมาก ในสัดส่วน 65.23 ต่อ 34.77

2. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้แบบภาวะผู้นำเป็นแบบผู้ละทิ้งหน้าที่มากที่สุด และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

แบบผู้ละทิ้งหน้าที่	ร้อยละ 58.59
แบบผู้ยึดระบบระเบียบ	ร้อยละ 23.44
แบบนักพัฒนา	ร้อยละ 5.47
แบบผู้เผด็จการ	ร้อยละ 3.91
แบบนักบริหาร	ร้อยละ 3.13
แบบนักบุญ	ร้อยละ 2.73
แบบผู้เผด็จการอย่างมีศิลป์	ร้อยละ 2.73
แบบผู้ประนีประนอม	ร้อยละ 0.00

3. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีมิติภาวะผู้นำทั้ง 3 มิติ คือมิติมุ่งกิจสัมพันธ์ (X) มิติมุ่งมิตรสัมพันธ์ (Y) และมิติมุ่งประสิทธิผล (Z) ดังนี้

มิติมุ่งกิจสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยมาก ร้อยละ 81.64 รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ 11.33

มิติมุ่งมิตรสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยมาก ร้อยละ 84.38 รองลงมาระดับสูง ร้อยละ 8.20

มิติมุ่งประสิทธิผลส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยมาก ร้อยละ 54.29 รองลงมาระดับสูง ร้อยละ 26.17

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูอาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้แบบหลักในการบริหารเป็นแบบที่มีประสิทธิผลน้อย สูงกว่าแบบที่มีประสิทธิผลมาก ในสัดส่วน 65.23 ต่อ 34.77 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของผู้ใด ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้นำประเภทที่มีผลงานอยู่ในระดับต่ำ กิจกรรมพัฒนายังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยที่ออกมานั้นอาจไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของผู้บริหาร เป็นเพียงความรู้สึกการรับรู้ของครูอาจารย์ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบเกี่ยวกับระยะเวลาด้วย จึงทำให้การรับรู้ของครูอาจารย์ ที่มีต่อผู้บริหารผันแปรอยู่ตลอดเวลา และครูอาจารย์เป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น ซึ่งความจริงกับความรู้สึกอาจไม่เหมือนกันเสมอไป

2. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ใช้แบบภาวะผู้นำเป็นแบบผู้ละทิ้งหน้าที่ ร้อยละ 58.59 รองลงมาเป็นแบบผู้ยึดระบบระเบียบ ร้อยละ 23.44 แบบนักพัฒนา ร้อยละ 5.47 แบบผู้เผด็จการ ร้อยละ 3.91 แบบนักบริหาร ร้อยละ 3.13 แบบนักบุญ ร้อยละ 2.73 แบบผู้เผด็จการอย่างมีศิลป์ ร้อยละ 2.73 แบบแบบผู้ประนีประนอม ไม่พบ การบริหารงานทางการศึกษาไม่สมควรจะมีผู้บริหารในลักษณะที่มีแบบภาวะผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ เพราะผู้นำประเภทนี้ไม่สนใจทั้งคนทั้งงานหรือประสิทธิผลใด ๆ ลักษณะของผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ สอดคล้องกับ Reddin (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2536 : 81-85) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นลักษณะผู้นำที่ไม่สนใจในงาน ไม่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมีพฤติกรรมขัดขวางการทำงานของผู้อื่นด้วยการแทรกแซงหรือปิดบังข้อเท็จจริง ไม่ยอมรับความผิดพลาด ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก และข้อค้นพบจากการวิจัยแบบผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือผู้นำแบบยึดระบบระเบียบ ถือกฎเกณฑ์เป็นหลักในการบริหาร ถือระบบระเบียบวินัยให้ผู้นับได้บังคับบัญชา ปฏิบัติตาม Reddin อธิบายไว้ว่าผู้นำแบบยึดระบบระเบียบคล้ายกับผู้ละทิ้งหน้าที่ คือไม่สนใจกับความสำเร็จของงานหรือสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงาน แต่จะเป็นผู้สำเร็จในการทำตามคำสั่งอย่าง

เครื่องครัด มีทัศนคติให้ความสนใจงานแต่ไม่นำตัวเองเข้าไปผูกพันกับปัญหาต่าง ๆ ผู้นำแบบนี้คิดว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถมากในการทำงานตามคำสั่ง ข้อบังคับ เป็นการดำเนินงานอย่างถูกต้องที่สุด เป็นคนเข้มงวดถือข้อบังคับของงานในหน้าที่ว่ามีความสำคัญ และงานที่ได้ทำไปสำเร็จลุล่วงไปแล้วจะเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ผู้นำแบบนี้ระบบระเบียบจะประสบความสำเร็จหากรับข้าราชการหรือทหาร การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ดีและมีได้กระตุ้นให้เกิดผลผลิตใหม่ ๆ การวางแผนระยะยาวก็ไม่มีพยายามดำเนินงานตามแบบเก่า ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำแบบยึดระบบระเบียบเป็นอันดับสอง เพราะว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้ดีก็อาศัยกฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินไปตามระเบียบ มีการงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้น จึงไปสอดคล้องกับแนวคิดของ Reddin ที่ว่า ลักษณะของผู้นำแบบยึดระบบระเบียบจะประสบความสำเร็จหากทำงานราชการหรือทหาร ทั้งนี้เพราะว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็เป็นหน่วยงานราชการองค์การหนึ่งด้วย

3. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มุ่งกิจสัมพันธ์ มุ่งมิตรสัมพันธ์ และมุ่งประสิทธิผลอยู่ในเกณฑ์ต่ำทั้งหมด จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มุ่งงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาห่างเหินกัน หรือไม่สนใจผู้ใต้บังคับบัญชา และไม่สนใจความสำเร็จของงานด้วย แสดงว่าการบริหารงานยังไม่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดการอบรมหรือจัดสัมมนาผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิธีการบริหาร วิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป
2. ให้มีระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาด้านสังกัด เพื่อป้องกันการละทิ้งหน้าที่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

1. ควรวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคอื่นๆ ด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารให้หน่วยงานบังคับบัญชาแก้ปัญหาตรงตามสภาพปัญหา

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วยเพื่อค้นหาแบบที่ดีที่สุดในการบริหารสถานศึกษา
3. ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำตามการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง
4. ควรวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยตัวผู้บริหารเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University